

MAYOZ BÖLÜNME

- * $(2n)$ Diploit kromozumlu üreme ana hücrelerinde görülür.
- * Kromozom sayısını yarıya indirerek haploit kromozom sayısına sahip gametler oluşturan hücre bölünmesidir.
- * Mayoz sonucu oluşan üreme hücrelerine gamet denir.
- * Eğer mayoz bölünme ile kromozom sayısı yarıya inmeseydi her nesilde kromozom sayısı iki katına çıkacaktı.
- * Mayoz bölünme neslin kromozom sayısının sabit kalmasını sağlar

* İnsanda vücut hücrelerinde bulunan 46 kromozomun 23 tanesi sperm aracılığıyla babadan 23 tanesi yumurta aracılığıyla anneden gelir

XX

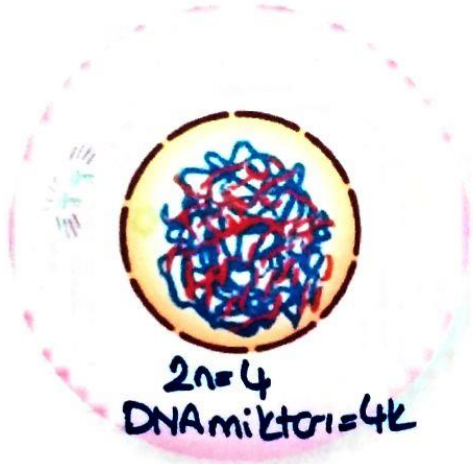
* Biri anneden biri babadan gelen görünüş olarak birbirine benzeyen ve aynı kalıtsal özellikleri kontrol eden genleri taşıyan kromozom çiftine homolog kromozom denir.

* Mayoz bölünme birbirini takip eden Mayoz I ve Mayoz II bölümlerinden meydana gelir. İki hücre bölünmesi sonucu mayoz bölünmeyle dört hücre oluşur

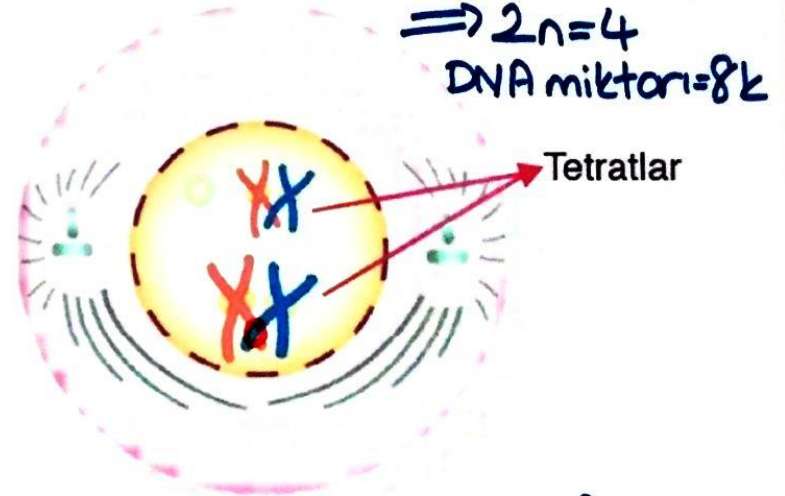
* Profaz I

MAYDZ I

- Öncesinde interfaz görülür
- Bölünmenin sonunda hem kromozom sayısı hem DNA miktarı yarıya iner

Seyresi
⇒

↓
interfazda Ana Hücre

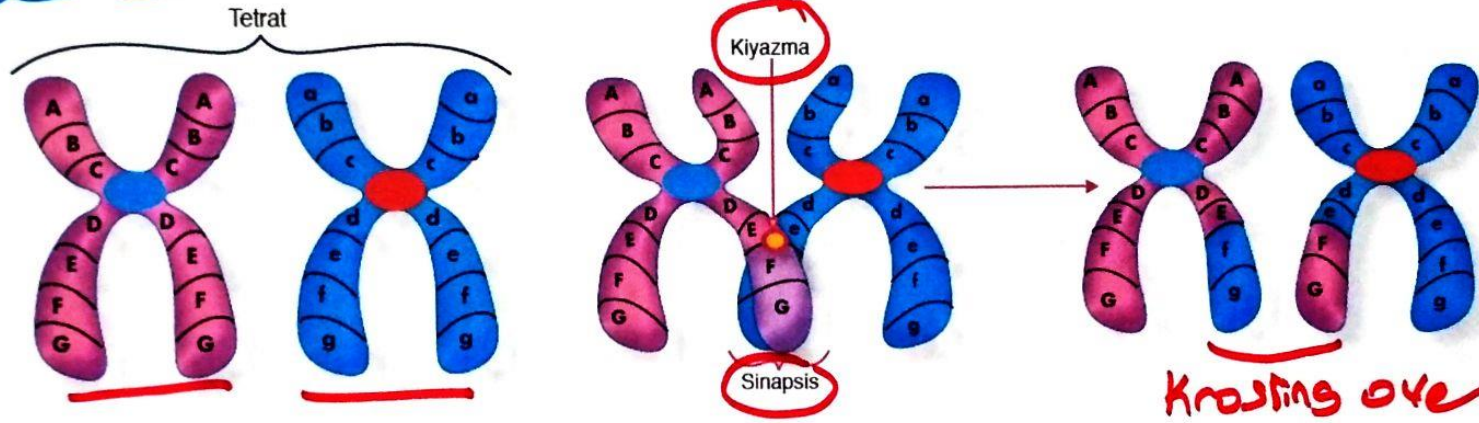
- DNA eşlenmemiş ve kromatin ağı şeklinde

- * Homolog kromozomların çiftler halinde 4 kromatitli haline tetrat denir
- * Homolog kromozomların birbirine sarılmasına sinapsis denir
- * Kardeş olmayan kromatitlerin temas noktalarına kiasma denir

Krossing-over genin nükleotit dizilimini değiştirmez. Kromozomun nükleotit dizilimini değiştirir.

Tetrad Sayısı = n kromozom sayısı

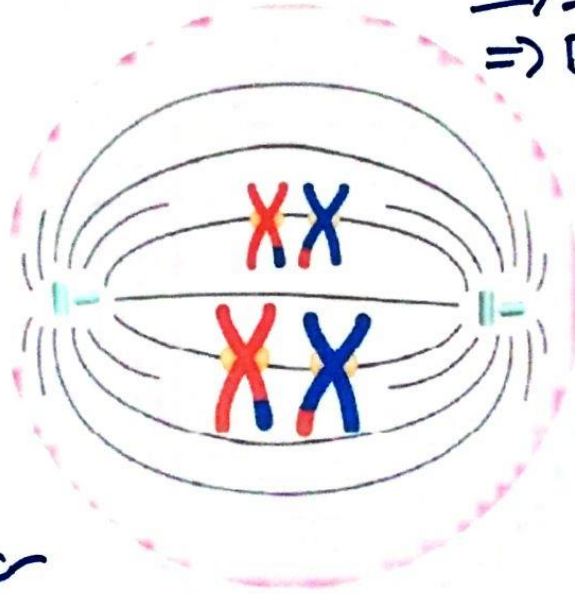

- * Sinapsis sırasında kardeş olmayan kromatitlerin karşılıklı lokuslarında gen alışverişi meydana gelebilir. Bu olaya krossing over denir.
- * Her mayozda krossing over meydana gelmek zorunda değildir. Krossing over gamet çeşitliliğini artırır.
- * Bir kromozom üzerinde genler arasında mesafe arttıkça krossing-over ihtimali artar.

* Metafaz I

* Homolog kromozomlar hücrenin orta kısmına cift sıra halinde dizilir

* Homolog kromozomlar ~~birbirlerinden bağımsız~~ olarak rastgele konumlanırlar

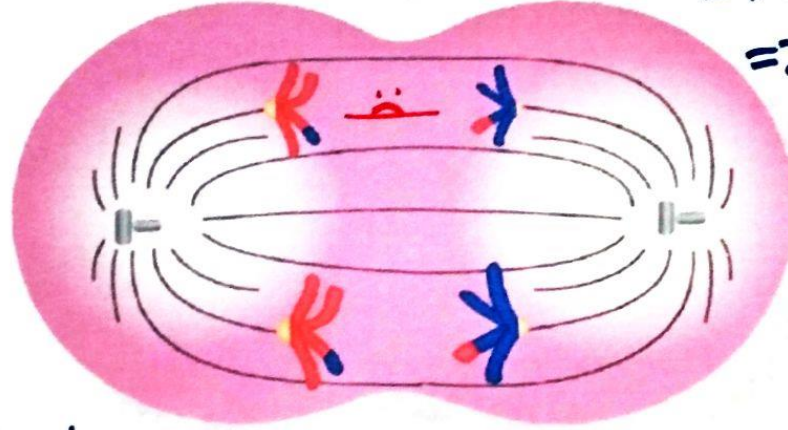
$\Rightarrow 2n = 4$
 $\Rightarrow$ DNA miktarı = 8k

Mayoz I
Metafaz I

* Anafaz I

* Homolog kromozom çiftleri birbirinden ayrılır

* Homolog kromozomların rastgele kutuplara çekilmesi genetik çeşitlilik sağlar (bağımsız ayrılma)

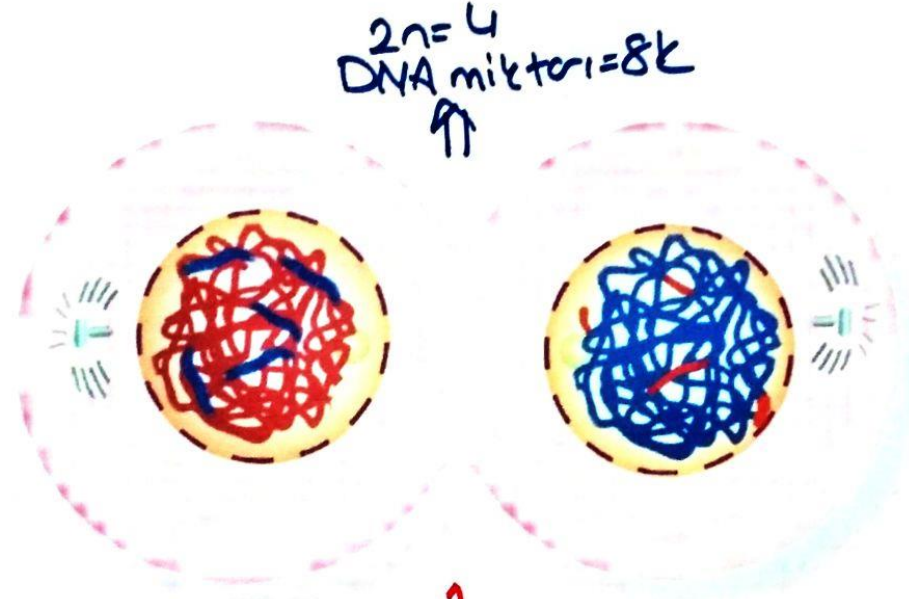

$\Rightarrow 2n = 4$
 $\Rightarrow \text{DNA miktarı} = 8k$

Krossing-over olmasa dahi bağımsız ayrılma sayesinde genetik çeşitlilik sağlanır

* Telofoz I

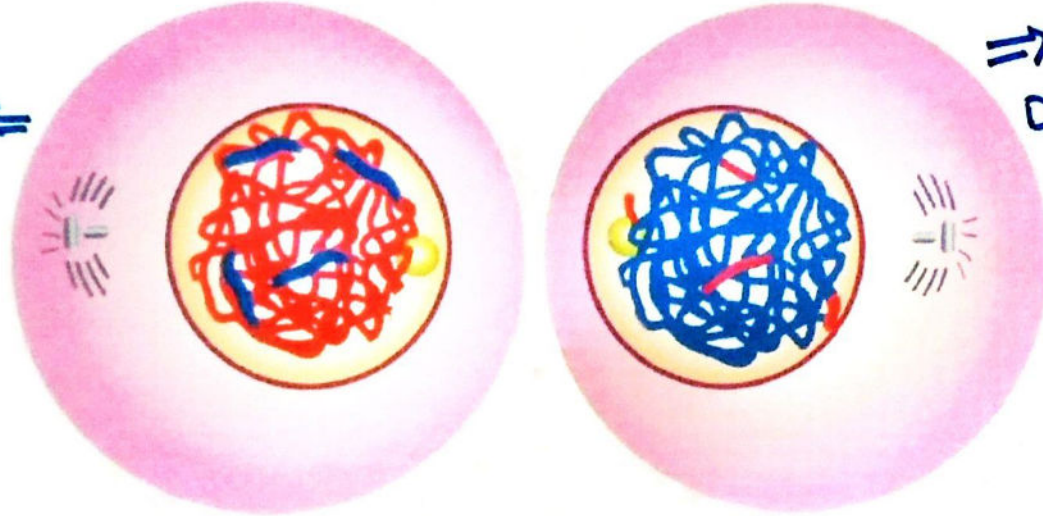

- * Telofoz I sitokinezle aynı zamanda gerçekleşir
- * Çekirdek zarı, ER, çekirdekçik yeniden oluşur
- * Kromozomlar kromatin ipliklere dönüşür
- * Bazı türlerde kromozomlar yoğunlaşmış olarak kalır

*Sitokinez I

$n=2$
DNA miktarı = 4k

X

$\Rightarrow n=2$
DNA miktarı = 4k

* Mayoz I sonucunda kromozom sayısı yarıya inmiş ancak kromozomları hala eslenmiş halde olan 2 hücre oluşur

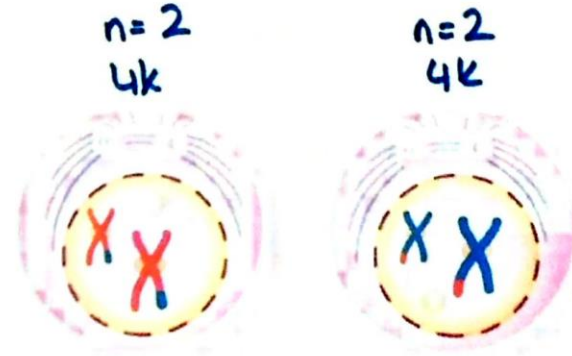
* Bu sebeple interfaz olmaksızın Mayoz II'ye geçilir

MAYOZ II

- *İg iplikleri yeniden oluşur ve kromozomlara bağlanır
- *Çekirdek zarı, ER ve çekirdekçik kaybolur

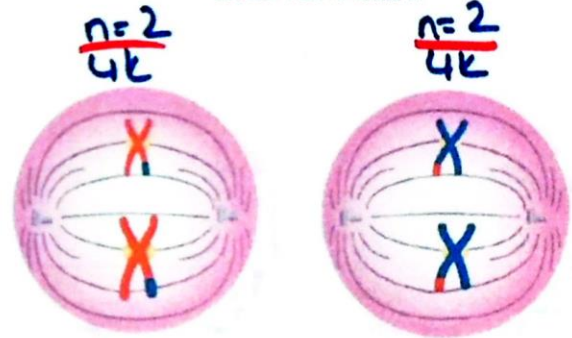
* Profaz II

Görsel 1.54: Profaz II

- *Kromozomlar hücrenin orta kısmına tek sıra halinde dizilir
- *Eğer crossing over gerçekleşmişse kardeş kromatitler aynı genetik yapıda değildir

* Metafaz II

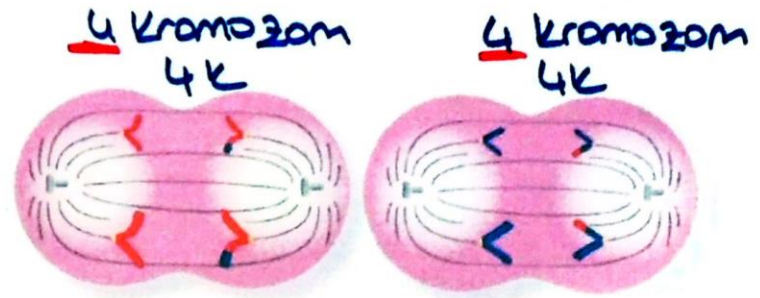

Görsel 1.55: Metafaz II

- *Kardeş kromatitler kutuplara çekilir
- *Kromatitler artık kromozom durur
- *Hücre telofaz II'nin sonuna kadar 2 katı kromozomludur

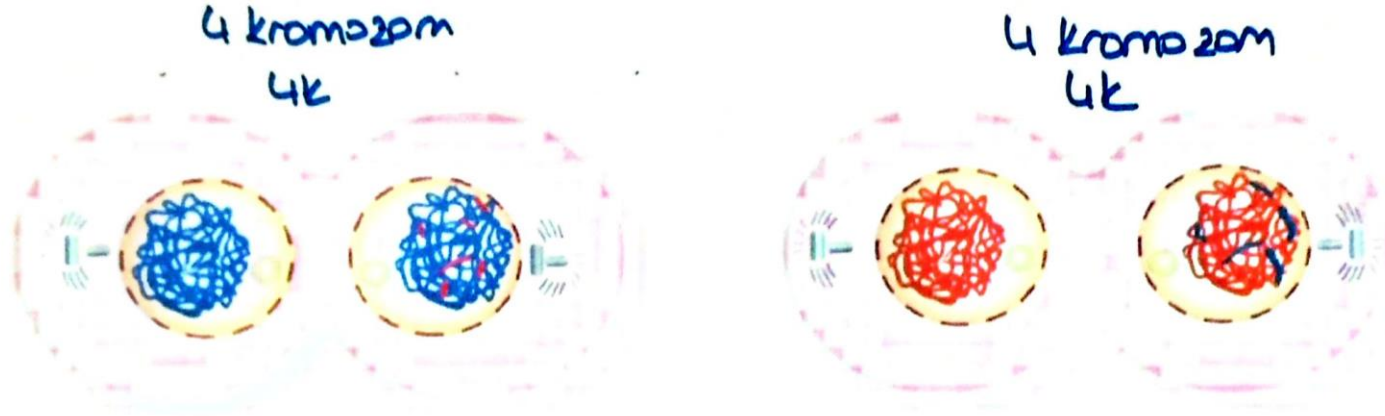
* Anafaz II

$$2n=4$$

Görsel 1.56: Anafaz II

* Telofoz II

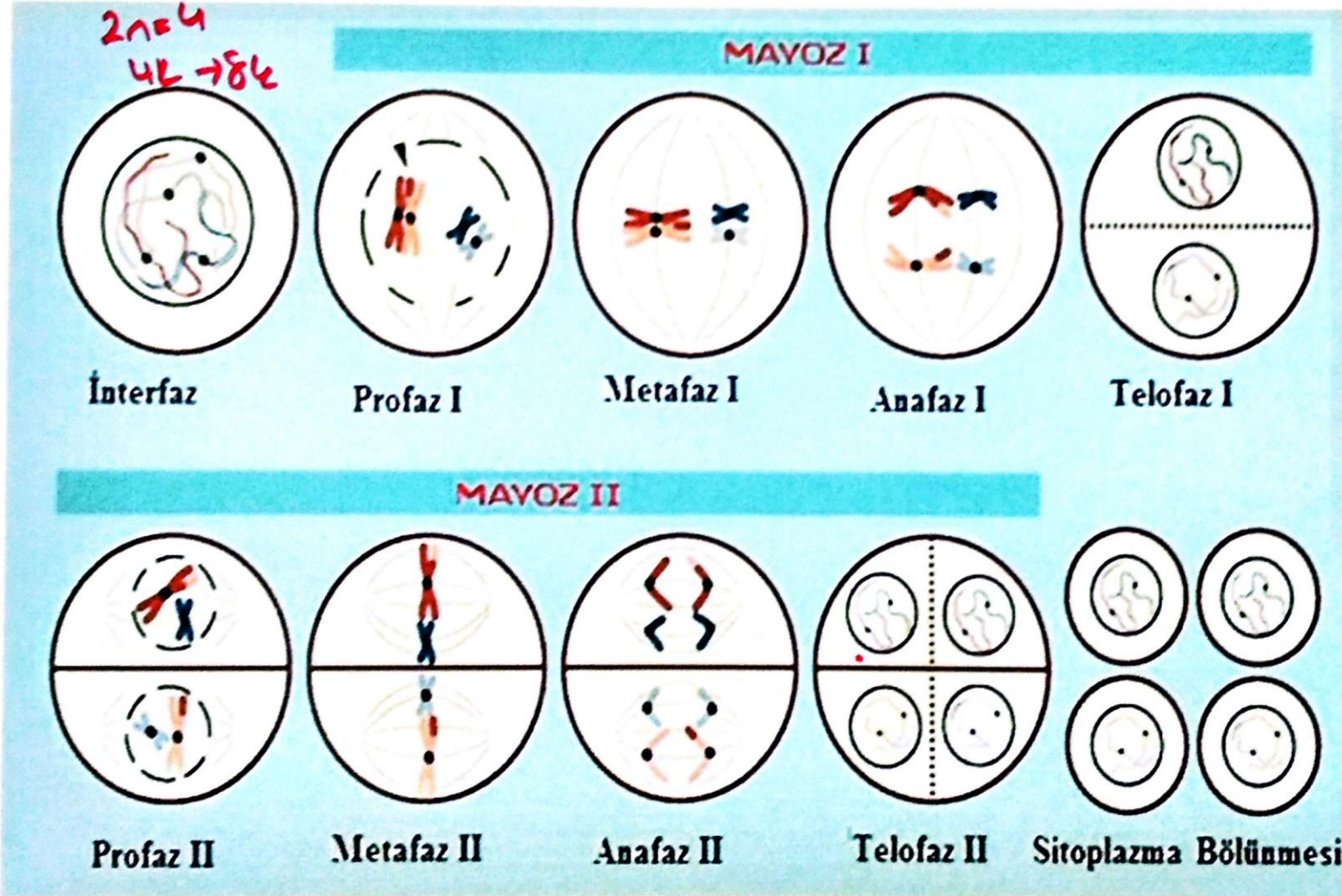
- * Kromozomlar kromatin iplik halini alır
- * Çekirdek zarı, çekirdektek ve ER oluşmaya başlar
- * Sitokinez II ile birlikte tamamlanır

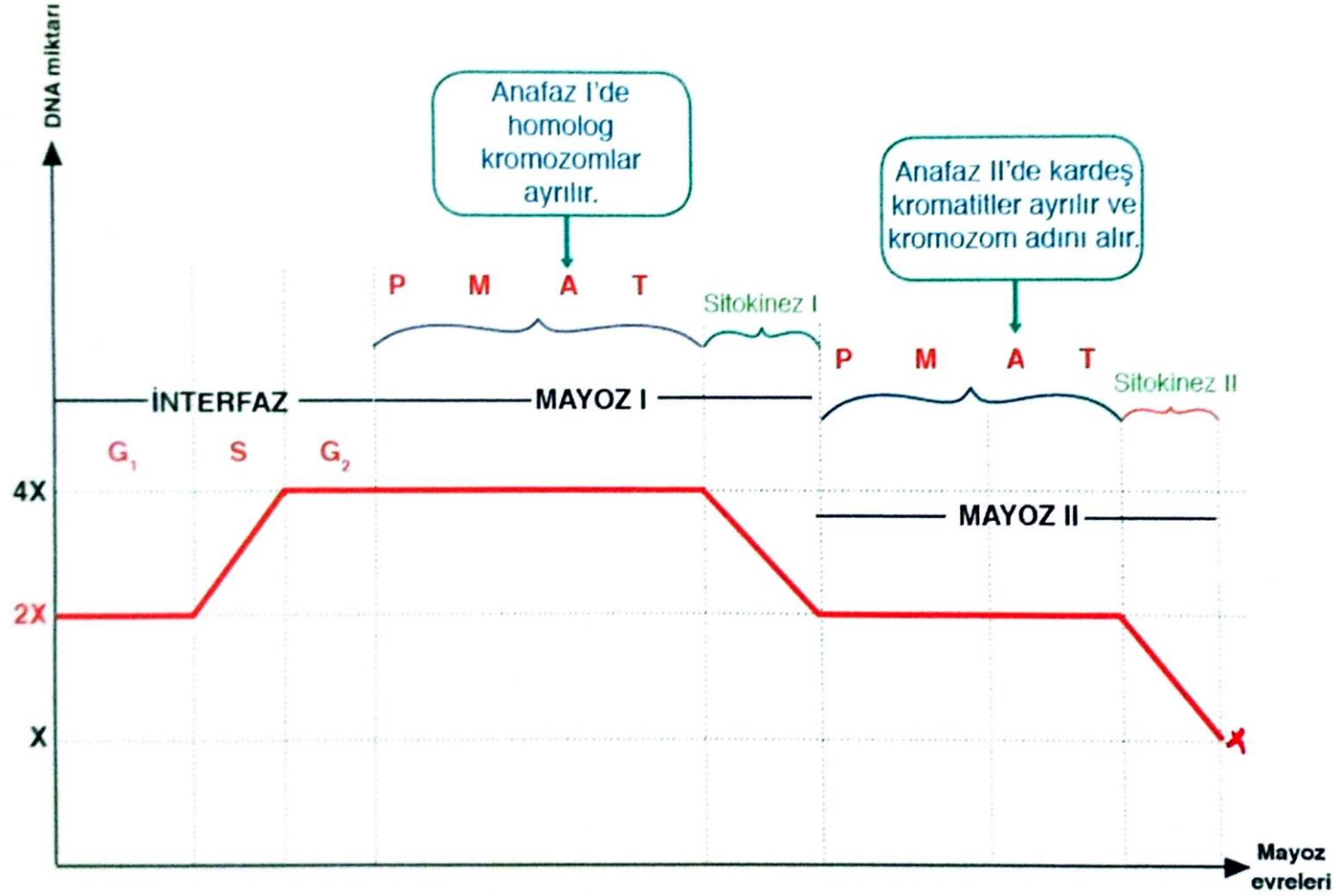
*Sitokinez II

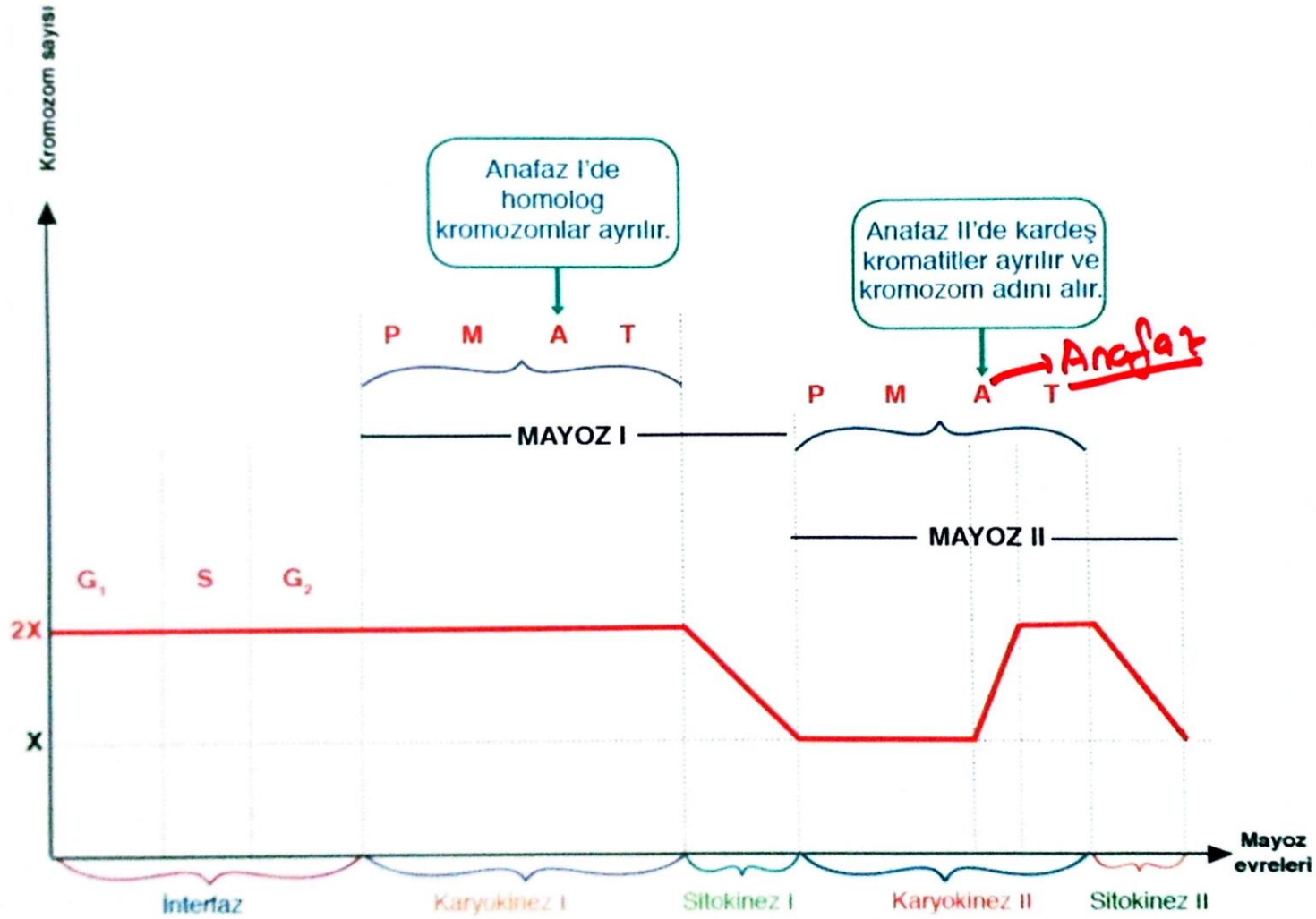
- * Mayoz II sonucunda n kromozomlu 4 hücre oluşur
- * Crossing over olduysa 4 hücreninde genetik yapısı farklı olabilir
- * Crossing over olmadıysa 2 adet gamet oluşur

Grafik 1.3: Mayozda DNA miktarı değişimi

Grafik 1.4 Diploit bir hücre için mayozda kromozom sayısı değişimi